

אמר ליה רב ששת: דאמר לך, מני? — רבי אליעזר היא, דאמר הואיל ונאמר בו כרת כבקבועה לפיכך מייתי נשיא שעיר עליה:

ומקשינן: וכי אפשר לומר שרבי אליעזר אמר כך?

ומסקינן: קשיא!

והאמר רבי יוחנן, מודה רבי אליעזר שאין מביא כל אדם אשם תלוי על טומאת מקדש וקדשיו.

הדרן עלך הורה בהן משיח

ממש כחטאת קבועה. וצריך ביאור במה שונה חטאתו זו מכל חטאותיו, שמביא שעיר כחטאת קבועה.

ובפשטות ניתן לומר כי כיון שנחשב מתעסק בחטא זה, [כמבואר לעיל], אין לנו לחייבו אלא במה שחידשה התורה, ולא באשם תלוי. אך אין זה טעמו של רש"י, וגם לעיל [ח:]: למדו מ"ואשם ואשמו" לפטור בטומאת מקו"ק, ולא אמרו כי מתעסק הוא.

עוד צריך לבאר למה נחלקו בדין נשיא לפי רבי אליעזר, ואילו בהדיוט שנינו בריש כריתות שאינו מביא אשם תלוי על טומאת מקדש וקדשיו מפני שהיא כעולה ויורד, והרי לפי רבינו תם גבי בהדיוט יתכן שיביא חטאת קבועה בהעלם מקדש, וכבר הקשה כן המנחת ברוך [שם], והוסיף לתמוה למה ב"ד אין מביאין פר על העלם קודש, והרי לעיל [ח:]: אמרינן שכל עון שהיחיד מביא עליו חטאת קבועה צבור מביאין עליו פר.

ולפיכך ביאר החזו"א [ט"ו ט'] שעל ספק טומאת מקו"ק אין מביאין אשם תלוי, לא יחיד ולא נשיא, ואין ב"ד חייבין פר, מפני שהקילה התורה בעוון זה לגבי קרבן יחיד, שלא חייבה

חטאת קבועה על העלם טומאה. ולפי המבואר בהערות הקודמות, לא יועיל ביאור אלא לדעת הרא"ש ששעיר הנשיא נחשב כחטאת קבועה, ובכל זאת אינו מביא אשם תלוי, כי הקילה בו תורה בהעלם טומאה, ולפיכך גם היחיד אינו מביא בהעלם מקדש אף שחטאתו קבועה לר"ת]. אבל לדעת רש"י, שנקט כי שעיר הנשיא בא כקרבן עולה ויורד, ולכן אינו מביא אשם תלוי, אין ראייה שגם במקום חטאת קבועה יביא אשם תלוי. ועיין עוד בקהילות יעקב.

ואכן הרא"ש ביאר שנשיא אינו מביא אשם תלוי אף שחטאתו קבועה, כיון שאשם תלוי נאמר לכל ישראל, וכשם ששאר הציבור אין מביאין אותו בטומאת מקו"ק הוא הדין למשיח. אך פרשת עולה ויורד נאמרה לישראל ולא למשיח ולכן הוא מביא חטאת קבועה, והיינו שאשם תלוי בא מפני החטאת, וצריך שתהא חטאת הקבועה בכל אופני החטא. אך לרש"י הוקשה רק למה אינו מביא מפני שיש בו כרת, ולפיכך השיב שאינה חטאת קבועה ממש, ומה שאינו מביא עולה ויורד הוא מפני עשירותו, ובמקום שאין חטאת על הכרת, אין אשם בא במקומה.